

Csáji László Koppány

Csók

Abdul Al-Maharnak rosszul indult a napja: órákig követett egy turistát, felajánlotta neki segítségét, az idegen mégis inkább egy kendőbe burkolt nőt szólított le. Ez a város egy labirintus – mit tudhat róla egy fiatal nő, aki táskájából ítélve a helyi Korán-iskolába jár?! A külföldi azonban őt választotta, pedig a helybeli nők nem kaphatók a flörtölésre.

Józsefnek először nem a kendő alatti arcocska tetszett meg, hanem a gondolat, hogy egy marokkói nővel megismerkedhet. A hölgy kissé ridegen válaszgatott neki eleinte, de amikor látta, hogy nem valami rosszéletű nőnek néztek, megengyhült. Szamíra – mert így hívták az igaz hit tanulóját – fel sem fogta, hogy József udvarol neki, bár meglepően jól beszélt angolul. Elég udvariasan csinálta: dicsérte is meg nem is; cukkolta, hogy milyen különös dolog elrejtjeni a szép haját, amire a nő a Szent Könyvből vett idézetekkel válaszolt.

Sétáltak, és közben bejárták a várost: Fez a muzulmán világ gyöngyszeme – óvárosában, a medinában milliányi sikátor és emeletes, méhkaptárszerűen egymás mellé sorakozó épület. Az egészet hatalmas falrendszer veszi körül, azon túl pedig a félsivatagos táj végtelenje.

Mint vak macska, aki érzi maga körül az egeret, de a belső feszültség ellenére csak lomhán továbblép, úgy bámulták őket a szembejövő feziek.

József különc turista volt. Képzletben két részre osztotta sorstársait: a romantikus sznobok és a realista sznobok csoportjára. Az előbbi folyton öszecsapja a kezét a csodálkozástól, általában csoportosan jár, szereti a biztonságot, luxusétteremben eszik, nehogy megfertőződjön, kapkod minden különlegesség, főleg pedig a „leg”-ek után. Az utóbbi pedig épp az ellenkezője: elzárkózik a többi turistától, együtt eszik a helybeliekkel, leszarja az átlagosat és az olyat, ami máshol is megtalálható; megtanul néhány szót az adott ország nyelvén, majd kidobja az útikönyvet, mert az néhány helyen pontatlan volt. Ott-hon azonban a két tábor véleménye különlegesen jól összeillik, mindkettő csak egy mesekönyvnyi hülyeséget szedett össze, olyan tapasztalatokat, amelyeket manapság már a tévé előtt is megszerezhetnének. József egyik csoportba sem kívánt tartozni, ezért úgy döntött, behozhatatlan előnyre tesz szert és megismerkedik egy marokkói nővel, aztán lesz, ami lesz...

Sokáig tartott József és Szamíra városnézése – először a látnivalókat vették sorra, majd pedig sétájuk andalgássá fajult, amit teázókban töltött negyedórákkal szakítottak meg. Estére mindketten holtfáradtak voltak, így kerültek az Új Városba. – Ezt a franciák alapították – mesélte Szamíra –, gyarmatosító hangulatot áraszt. – De legalább nem rohangálnak úton-útfélen patkányok és csótányok – vágta rá József. – Mennem kellene, holnap fontos óráim vannak az egyetemen. – Ne menj még, úgy illik, hogy a kedvességedet viszonzzam egy kis vacsorával. – Jó, nem bánom, úgyis nagyon megéheztem. – Remek! – Egy elegáns étterembe ültek be, ahonnan pompás kilátás nyílt a város fényeire és forgatagára. – No, hogy tetszik? – Fantasztikus! – Látod, én is tudok neked

valami újat mutatni a szülővárosodban. – Igen. – Szóval Koránt tanulsz – kérdezhetek tőled valamit? – Persze. – Miért élnek az itteni nők férjük és otthonuk fogságában? – Nem élnek fogságban: nagyon rossz kép él rólunk az európaiakban. – Miért, hogy élnek – lefátyolozva, parancsokat és szigorú szabályokat követve. – Dehogy; a rend nem egyenlő a szabályokkal, és a fátyol nem eltakar, hanem megvéd. – No és a férjek utasításai? – Van, amiben a nő dönt, van, amiben a férfi – ez nálatok is így van. – Igaz, de nálunk kettőn áll a vásár. – Én úgy hallottam, hogy nálatok, Európában két akarat csap össze, aminek sokszor válás a vége – nálunk a két akarat kiegészíti egymást. – És tilos a válás. – Nem tilos. – Ha te el akarnál válni a férjedtől, megtehetnéd? – Persze – bár nincsen férjem. – Nincsen? – Nincs. – Akkor miért viselsz fátyolt, azért, hogy ne is legyen? – Butaságokat beszélsz. – Tudom; ne haragudj!

Előételnek egy ízletes bárányragulevest kértek, amire Józsi megkérdezte, hogy nem kecske-e. Aztán az elmaradhatatlan marokkói kuszkusz következett, és végül néhány sült hús, párolt zöldségekkel. Közben teljesen beesteledett. A túlkölkő forgatag megelégnéül, Józsinak közel kellett hajolnia, hogy hallja, mit is mond a nő. Ekkor érezte meg azt az illatot, ami teljesen elbódította. Szamíra nem használt dezodort vagy parfümöt, ez egy teljesen egyszerű helyi illat volt, mégis mámorítóan hatott a hetek óta Észak-Afrikában kóborló fiatalemberre. – Csodálatos az illatod. – Micsodám? – Az illatod. – Ne viccelj velem, nekem nincs illatom, nem használok illatosítókat. – Pedig én érzem – szappant azért használasz, nemde? – De igen. – Na látod. – Csakúgy, mint sok millió másik helybéli lány. – De nálad ez az illat valahogy mégis különleges. – Hogyhogy? – Tudtad, hogy egy adott illatanyag az emberi bőr pórusain átszűrődő saját anyaggal átítatva kissé megváltozik, és emiatt nem lehet kétszer ugyanazt érezni? – Nem tudtam. – Pedig így van, és nálad ez az összhatás fantasztikus. – Szamíra nevette; kacagása a férfiban bizakodást és vágyat ébresztett.

Úgy jóllaktak, hogy egyikük sem bírt felállni az asztaltól. Csak ültek, és egyre gyakrabban néztek egymás szemébe. Olyankor néha percekig nem beszéltek. „Szemed a Föld kékje, amin az úr sötétjén át kijutok hozzád; a tisztaság napja – élő zöld visszfények; szemed Purgatóriumom vagy valamilyen ősi és mély fraktál – szemedben férfilelkek égnek, lelkemre szemeket adtál; szemed mégis kátrány-fekete tó, tudom.” – Ez mi volt? – Egy vers. – Te írtad? – Mondhatnám, hogy most írtam neked, de az igazság az, hogy egy magyar költő verse. – Tényleg? – Bizony; látod, milyen szépeket lehet írni a nőkhöz?!

– Nekem nem kék a szemem, hanem zöld. – Ráadásul micsoda zöld! – Berberzöld – a szüleim berberék. – Láttam rajtad, hogy különleges vagy. – Az ejtőzés után József rábeszélte a lányt, hogy kóstoljanak meg valami helybéli édességet. – Rendben. – Narancsos puding jó lesz? – Vannak benne gyümölcsdarabkák? – Vannak: mangó és narancs. – Rendben. – Lassan ettek, és közben a város felől az otthoni tűzhelyek füstje is felszállt a teraszra. A bábkorláton egy gekkó mászkált, a teraszon felgyúló fények miatt odaseregglő szunyogokat és muslicákat tizedelte.

A pincér gyertyát hozott az asztra, és megkérdezte: – Parancsolnak még valamit, esetleg? – Igen: van pezsgójuk? – Pezsgő? – kérdezte Szamíra. – Igen. – Az alkohol. – Tudom, de se nem bor, se nem sör, tehát nem tiltott. – Dehogy-nem. – Amikor a Koránt írták, még nem is volt pezsgő, hogy tilthatták meg?!

– A pincér toporgott: – Most akkor kérnek vagy nem? – Kérünk. – Szamíra közölte, hogy esze ágában sincs pezsgőt inni. József azonban győzködte, és a pincér kisértetve meg is hozta a hűtött, zöld üveget. Oldalán gyöngyöztek a vízcseppek, ami a langyos estében önmagában is bódító látvány volt. – Nos?

– Figyeld csak, van egy másik vers, amit egy marokkói költő írt: „Pezsgőt iszom a langy melegben, álmosan csobog a víz; ásítanak a pálmák felettem, s nyelvemen szétszáll a furcsa íz; és megjön az alkonyat, mint egy lomha medve – ásítanak könnyű pálmalombok felette.” – Szép, de akkor sem iszom. – Pedig a Jóisten akkor is szeretne téged, hiszen megbocsátó. – Csak nem fogok alku-dozni Vele? – Nem, nem, dehog – csak azért mondtam, hogy ez nem valami nagy dolog. – Talán nem nagy dolog – de a kis megalkuvásokból születnek aztán a nagy bűnök. – Nem kell megalkudnod. Vedd úgy, hogy csak kipróbálad, aztán soha többé nem teszed, de eztán már legalább tudod azt, hogy mit nem teszel. – Nem tudlak követni. – Pedig egyszerű: próbatétel. – József komolyan csodálkozott, hogy Szamíra végül mégis ráállt a dologra – az is megfordult a fejében, hogy talán színjáték az egész, még a szabódás is, és valójában Szamíra hálózta be őt, de aztán, ahogy a nőben elkezdte megérezni az alkohol hatását, már nem gondolt ilyet.

Egyre közelebb húzódott hozzá, és halkán beszélgettek. Közben a város forgataga is alábbhagyott, a sivatagi este első borzongató fuvallata ekkor suhant végig rajtuk. József félt, hogy Szamíra megfutamodik, ezért aztán lassan, nagyon lassan közelített felé. Nem mondta, hogy szeretlek, de az utolsó egy percben már egyikük sem mert megszólalni. József ajka már csak egy arasznyira volt a nőtől, amikor Szamíra hirtelen elfordította a fejét. Sebaj, a férfi szája puhán landolt az így kitárulkozó nyak kegyes bőrén. Jobb kézfejével végigsimított a lány arcán, és ahogy felnézett, látta, a nő szeme csukva. Elérkezett hát a pillanat: alig érezhetően felemelte a fejét és lágyan megcsókolta.

Szamíra mellei vad hullámvásba kezdtek. József azt hitte, a heves légzéstől. A lány azonban görcsbe rándult, és nem bírta visszafojtani a feltoluló alkoholt. A lázadó szeszek őrzőgő kavalkádja, amely a gyomrában már-már összeért az ízletes vacsorával, most belülről csókolta vissza a nő ajkát, és azon át kitörve a döbbsent Józsefre ömlött. Bár mindkettőjük ruhája részesült belőle jócskán, a legtöbbet mégis József arca kapta. A gyümölcspudding jött először, aztán a kuszkus – érthetetlen módon másodikként –, végül a húсок és zöldségek, gyomorsavszagúan és felhabosodva. A színekavalkád meglehetősen egységes volt, csak a narancsdarabkák világítottak benne, megbúvó kígyószemekként.

Reinkarnáció

Két éve Varanasi utcáin, Indiában, egy öregasszony lépett oda hozzám, és azt kérte, hogy rajzoljak neki egy tehenet. Meg is tettem, mire ő megrökönyödve körbebámult, minden oldalról méregetett, majd sírni kezdett, megfogta a kezemet, csókolgatta, és elvonszolt egy sarki kávézóba, ahol tört angolsággal közölte, hogy én vagyok az ő lánya, aki pont harminc évvel azelőtt halt meg. – Hány éves? – kérdezte. – Huszonhét – válaszoltam. – Minden világos, három év kellett neki, hogy új testet találjon. Szádí, édesem! – és megölelt.

– Cseppet sem zavarja kegyedet – húzódoztam –, hogy én hímnemű vagyok, a kegyed lánya pedig – minden valószínűség szerint – nőnemű volt? – Áh, ez természetes, Szádí mindig is önálló teremtés volt, ez is lett a veszte, motorozás közben egy teherautó ütötte el. – De hát miből képzeli, hogy én ő vagyok? – Egy szádú jósolta neki, mesélte, hogy ma ezen a helyen fog feltűnni elhunyt lánya reinkarnációja. – A tekintetéből meg fogom ismerni – mondta –, és valóban így lett. – Kiabálni kezdett, én csitítottam. Odaszólt egy járóke-lőnek, aki nyilvánvalóan rokona vagy ismerőse volt, fecsegték egy percet, és kisvártatva megjelent vagy tizenöt fő az utcában, öregek, fiatalok a családjából. Már távolról rikoltoztak felénk. Odahívta hát a fél pereputtyát, gondoltam, hogy felismernek-e. Hátral egy fehér ruhás férfi jött, és messziről lobogtatott valami cetlit. Ez agyrém, gondoltam, és felálltam, udvariasan távozáshoz készülődtem. Az asszony könyörögni kezdett. Adtam neki tíz rúpiát, de visszaadta. – Nem kell, Szádí, téged szeretnék, csak egy órára szeretnék visszakapni – zokog-ta nekem –, maradj velem egy órácskára, aztán folytathatod végtelen utadat! – Visszaültem. – Én nem hiszek a lélekvándorlásban – mondtam neki –, és főleg nem hiszem, hogy bármi közöm lenne a maga lányához. Sajnálom.

Ismét felálltam. Ekkor ért oda a kompánia. – Szádí, Szádí – kiáltozták, de egyikük sem tudott öt szónál többet angolul. – Ju ár máj sziszter – rebegte egy öregedő férfi. Próbáltak udvariasak lenni, de nyomasztóan közel hajoltak hozzám, mindenki meg akart érinteni. Jaj, mit tegyek? Iszonyú kellemetlenül éreztem magam. – Nem vagyok Szádí, Varga László vagyok Kiskunhalasról – mondtam. – Az Magyarországon van. – Öregasszonyom próbálta elmagyarázni, hogy most vagyok csak ez az ember, következő életemben lehetek akár elefánt vagy sasmadár is, a pillanatnyi állapot valóban az, akit állítok, de valaha Szádí voltam. Mosolygásra ingerelt ez a megrögzöttség. – Ugye? – fordultak egymáshoz a családtagok –, a mosolya is pont olyan, mint Szádíé volt egykoron. Kétségtelen, a szádú igazat mondott, a szent ember igazat mondott... – Ekkor a fehér ruhás öreg (Szádí nagybátyja, amint később megtudtam) egy megsárgult lapot vett elő, amin egy gyerekrajz volt: egy tehen, pontosan azokkal a vonalakkal és pontosan azzal az alakkal, ahogyan én is lerajzoltam az öregasszony kérésére negyedórája. Megdöbbsentem, és ez kiült az arcomra. Mindenki elhallgatott. A csöndet egy motoros dudája törte meg, aztán újra semmi. Az öregasszony odaadta az én rajzomat, egymás mellé tettük, kétségtelen. A hasonlóság nem szembetűnő, hanem kétséget kizáró volt. Mintha kopírozták volna egyiket a másiktól. – Szádí – motyogtam, s már-már ismerősnek is tűnt a név. Éneklésben törték ki, egyikük még tánclépéseket is lejtett. – Szádí, Szádí, ráhmanú, háre

háre Szádi szú! – A pincér elismerően mért végig, rám mosolygott, és közölte, hogy a fogyasztásunk ingyen van, mert ez a nagy öröm őt is meghatotta. Meghajolt, és én újdonsült voltmamámmal elindultam az úton. Hova is? Az óváros felé, a Gangesz lépcsőjéhez, ahol egy díszes templom oldalában az öregasszony lakáskája volt. Egy szoba, a sarokban csap, csak úgy a földre csorog belőle a víz, a földön a küszöbig, onnan a lépcsőre. Félhomály. Egy ablak, egy ágy, a falon középen színes képek és egy fénykép. – Csak nem? – Igen, Ő volt Szádi – motyogta –, ő voltál te valaha, édesem! – Ismét sírni kezdett. Kitétte mellé a két rajzot és megsimogatta őket. Aztán rám nézett és ismét sírni kezdett. – Hogy megy a sorod? – Jól. Magyarország remek hely – mondtam –, fizikatanár vagyok, nem nagy fizetés, de azért szeretem. Van egy négyéves gyerekem, aki most a nagymamánál van, a feleségem tavaly meghalt egy balesetben.

– Téged kísért a balesetek karmája – mondta az öregasszony, és kért, hogy folytassam. Beszéltem még néhány mondatot magamról, de nem voltam benne biztos, hogy érti-e, ezért kértem, hogy ő is meséljen. Egész életében arra várt, hogy viszontlásson, mondta, és végre ez meg is történt. Nincs oka panaszra. – De hát – mondta –, a testvéred, Húdra, nagyon beteg. Nincs pénzük az operációra, pedig a családját, négy gyerekét is ő tartja el, és már éheznek. Ha meghal, a családja is földönfutóvá válik. De a műtét nagyon drága, ezer dollár, mert csak az amerikai kórházban van hozzá felszerelés. Szádi azonban jól van, ez a legfontosabb, most már nyugodtan halok meg.

Meghatott, amit Húdráról mondott. Kérdeztem még, de nem akaródzott neki erről beszélni, azt mondta, a mai nap az öröme és nem a bánaté. – Jó – mondtam –, ha az öröme, akkor jöjjenek velem. – Elvittem az öregasszonyt és a fehér ruhás urat magammal a szállodába, ahol laktam, elővettem a hitelkártyámat, és a bankban kivettem ezer dollárt. Alig maradt háromszázhusz dollár a számlámon, de ha nem teszem meg, örökre lelkiismeret-furdalásom lesz, tudtam. Átadtam a voltanyámnak, és vártam. Visszaadta. – Nem, Szádi, ezt nem fogadom el – rebegte –, te már nem Szádi vagy, hanem egy új test, egy új történet, tedd el, ez túl nagy pénz. – Ragaszkodtam hozzá, hogy elfogadja, Húdra kedvéért és a családjáért, mire ő ráállt a dologra és elvette a pénzt. Otthon vacsorát készítettem nekem az odúlakásban, amit nem túl jó ízzel, de megettem, nem akartam megsérteni. Másnapra aztán elég rosszul lettem, ment a hasam, kissé be is lázasodtam, de az öregasszony meglátogatott és hozott valami helyi port, amit vízben oldva megitatott velem. Ettől valamelyest tényleg jobban lettem. Este azonban megint gyötört a láz, másnap a szállodavezető orvost is hívatott hozzám, aki azt mondta, hogy összeszedtem valami gyomorfertőzést, felírt gyógyszereket. Másnapra úgyis volt már jegyem a hazainduló repülőre, eltámolyogtam hát az öregasszonyhoz. A lakásában üldögélt az ágyon, felugrott, amikor meglátott, és boldogan köszöntött. – Szádi, csak nem búcsúzni jöttél? – De igen – mondtam –, minden jót kívánok! – Pár perces beszélgetés után érkezett meg a fehér ruhás öreg, aki az ajtóban megállt, majd felkiáltott: – Námászté, Szádi, námászté! – Mondtam nekik, hogy még elég gyenge vagyok, így hát egy riksába tessékeltek az utcán, és elbúcsúztunk.

Töprengtem az egész repülőúton hazafelé. A légkondicionálástól ismét felszökött a lázam, az átszállásnál Frankfurtban gondom is volt belőle, alig engedtek fel a Budapestre tartó gépre. Álmomban nagy ruhákat láttam lobogni a

szélben, és éreztem a fűszeres levegő illatát. Azóta ha párás, langy estéken tavasszal vagy nyáron virágok illatát érzem a szellőből, Indiába röpdülök gondolatban, és viszontlátom az öregasszonyt és a rokonokat. Vajon mi lehet velük?... Amikor otthon elmeséltem a történetet, egy kissé bolondnak tartottak, és csak azok vették komolyan, akiket én nem tartottam sokra, így hát leszoktam az események felidézésétől, magamba zártam a történeteket évekre.

Egy hónapja azonban egy amerikai ismerősöm érkezett hozzám vendégségbe, akivel sokat beszélgettünk Indiáról. – Nem semmi hely! – mondta –; képzeld, van egy kollégám Los Angelesben, akinek fantasztikus élménye volt. A Gangesznél, Benáreszben történt: valaki megszólította, hogy ő bizony a lánya volt valaha, még az előző életében. Egy kutyát rajzoltattak vele, hogy bizonyítsák a két lélek rokonságát. Elővették az előző életében rajzolt kutyát, és teljeseen egybevágot. No, mit szólsz hozzá?

– És mi történt utána? – A család sajnos nagyon szegény volt, nem tudták a kollégát sokáig vendégül látni, csak pár napra. Az egyik családtag nagyon beteg is volt, valamilyen csontvelő-átültetésre volt szüksége, amit csak az amerikai kórházban tudtak volna orvosolni, így hát az amerikai pacák fizette ki nekik erre a kétezer dollárt. Aztán hazajött és elmesélte, hogy ő bizony előző életében Szadí volt, egy indiai nő, akinek az anyja felismerte őt, amikor turistaként ott utazgatott. Hát nem baromi?! – De.

